

4. klassi ainekavad

Sisukord

Eesti keel

Matemaatika

Arvutiõpetus

Inglise keel

Eesti keel teise keelena

Loodusõpetus

Kehaline kasvatus

Kunst

Muusika

Tehnoloogia, käsitöö, kodundus

Õppesisu ja –tegevus	4. klassi lõpetaja õpitulemused
<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <p>Hääliku pikkuste eristamine. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine. Õpetaja ettelugemise järel (ainealane tekst, lõikhaaval) oluliste mõistete ja seoste leidmine. Kuuldud tekstist lühikokkuvõtte sõnastamine. Kuuldud teabe rühmitamine skeemi, märksõnade jm alusel. Tekstide kriitiline kuulamine (fakti ja fantaasia eristamine jms). Lavastuse, kuuldud proosa-, luule- ja ainetekstide sisu ümberjutustamine. Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende usaldusväärsus. Fakt ja arvamus.</p> <p>Sõnavara avardamine ja täpsustamine, töö sõnastikega. Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis. Vestlus etteantud teema piires. Küsimustele vastamine, esitlus, tutvustus. Erinevate käitumisviiside ja koostöövormide võrdlemine. Oma arvamus avaldamine, seisukoha põhjendamine, kaaslaste arvamus küsimine. Lisateabe otsimine.</p> <p>Suulises keelekasutuses kirjakeele põhinormingute järgimine ning mõtete sobiv sõnastamine (sõnavalik, parasiitkeelendite vältimine, mõtte lõpuleviimine). Dialogi ja dramatiseeringu koostamine ja esitamine. Pantomiiim.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi; • annab lühidalt edasi kuuldu sisu; • väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes; • esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi; • väljendab oma arvamust, annab infot edasi selgelt ja ühemõtteliselt; • leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku vormi; • kasutab sõnastikke ja teatmeteoseid; • esitab peast luuletuse või rolliteksti;

<p>Rollimäng. Erinevate strateegiate kasutamine kõneülesannetes (nt võrdlemine, kirjeldamine). Eritüübiliste küsimuste moodustamine (nt intervjuu tegemiseks).</p> <p>Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.</p>	
<p>Teksti vastuvõtt</p> <p>Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine; lugemist hõlbustavad võtted. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine.</p> <p>Tööjuhendi lugemine. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart jm). Tekstide võrdlemine etteantud ülesande piires.</p> <p>Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Kujundlik keelekasutus (piltlik väljend). Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, remarkide, üksiksõnade jm alusel. Enne lugemist olemasolevate teemakohaste teadmiste ja kogemuste väljaselgitamine, oma küsimuste esitamine ning uute teadmiste vastu huvi äratamine (mida tean, mida tahaksin teada).</p> <p>Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht, aeg ja tegelased. Sündmuste järjekord. Arutlemine tekstis käsitletud teema üle. Tegelaste käitumise motiivide analüüs. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Küsimustele vastamine tekstinäidetega või oma sõnadega. Töö tekstiga: tundmatute sõnade tähenduse selgitamine, märkmete tegemine loetu põhjal, märksõnaskeemi, küsimuste koostamine. Loetava kohta kava,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • loeb eakohast teksti ladusalt ja mõtestatult; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti; • otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse; • vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, koostab teksti kohta küsimusi; • leiab teksti peamõtte; • kirjeldab teksti põhjal sündmuste toimumise kohta ja tegelasi; • leiab tekstist vajalikku infot; • tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kõnekäänu, kirja; • on läbi lugenud vähemalt neli eakohast väärtkirjandusteost (raamatut); • tutvustab loetud kirjandusteose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust;

<p>skeemi/kaardi koostamine. Rollimäng. Dramatiseering.</p> <p>Luuletuse sisu eripära määramine (loodus, nali jne); riimide leidmine ja loomine, riimuvate sõnade toel värsside loomine. Luuletuse ja proosateksti mõtestatud esitamine (meeleolu, laad). Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine.</p> <p>Huvipakkuva raamatu leidmine, iseseisev lugemine, vajaliku info leidmine. Loetud raamatu sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine.</p> <p>Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt, ka kataloogi või e-otsingut kasutades.</p> <p>Tekstiliikide eristamine: jutustus, muinasjutt, luuletus, näidend, vanasõna, kõnekäänd, kiri</p> <p>Ilukirjandus: kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, ilu- ja aimekirjandus loomadest, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäänud.</p>	
<p>Tekstiloome</p> <p>Ümberjutustamine ja ümberjutustuse kirjutamine: tekstilähedane, kokkuvõtlik, loov, valikuline kavapunktide järgi, märksõnade ja küsimuste toel. Aheljutustamine.</p> <p>Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega.</p> <p>Loetu ja kuuldu põhjal jutustamine, kirjeldamine. Esemel, olendi, inimese kirjeldamine. Iseloomulike tunnuste esitamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest; • jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskaemi ja küsimuste toel; • kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit, inimest; • kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile; • kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi)

<p>Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt.</p> <p>Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele, mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid.</p> <p>Jutustus pildi või pildiseeria põhjal, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu, kirjeldus, seletus, veenmiskiri, tarbetekstid (juhend, nimekiri, retsept, e-kiri, teade), ajakirjandustekstid (uudis, intervjuu, pildi allkiri, kuulutus, reklaam, arvamislugu).</p> <p>Protsesskirjutamine: kirjutamiseks valmistumine (märksõnad, idee- või mõtteskeem, tsentriline kaart, sündmuste kaart, muusika, pilt, rollimäng jne), teksti eri versioonide kirjutamine, viimistlemine, toimetamine, avaldamine, tagasiside saamine.</p>	<p>küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel;</p> <ul style="list-style-type: none"> • teeb oma tekstiga tööd;
<p>Õigekeelsus ja keelehoole</p> <p><u>Üldteemad</u> Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled.</p> <p><u>Häälikuõpetus ja õigekiri</u> Tähestik. Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. Helilised ja helitud häälikud. Võõrtähed ja -häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend.</p> <p>Kaashäälikuühendi õigekiri. <i>g, b, d</i> s-i kõrval (nt <i>jalgsi, kärbsed</i>). <i>h</i> õigekiri. <i>i</i> ja <i>j</i> õigekiri (tegijanimi). Tutvumine <i>gi-</i> ja <i>ki-</i>liite õigekirjaga. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • märgib kirjas õigesti lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja kaashäälikuid; • märgib sõnades õigesti kaashäälikuühendit; • kirjutab sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; • pöörab tegusõnu olevikus; • moodustab ainsust ja mitmust, olevikku ja minevikku; • poolitab sõnu (õpitud reeglite piires); • kasutab õpitud keelendeid nii kõnes kui kirjas vastavalt suhtlemise eesmärgile, funktsioonile ja suhtluspartnerile, jälgib oma tekstis õpitud ortograafiareegleid; • kirjutab suure algustähega isiku ja kohanimed ja väike algustähega õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte

<p>Õppetegevuses vajalike võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri.</p> <p>Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri.</p> <p>Nimi ja nimetus. Isiku- ja kohanimed, ametinimetused ja üldnimetused.</p> <p>Eakohase teksti eksimatu ära kiri tahvlilt. Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (40–60 sõna, 20 ortogrammi). Oma kirjavea iseseisev leidmine.</p> <p><u>Sõnavaraõpetus</u> Sünonüümid. Antonüümid. Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhisõna, liitsõna tähendusvarjund. Liitsõna ja liitega sõna erinevused.</p> <p><u>Vormiõpetus</u> Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses. Nimisõna. Omadussõna. Asesõna. Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine.</p> <p><u>Lauseõpetus</u> Lause. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi. Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ja kasutamine. Otsekõne ja saatelause.</p>	<p>nimetused;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb ära liitsõna; • leiab vead enda ja kaaslaste kirjutistes õpitud keelendite piires; parandab leitud vead sõnaraamatu, käsiraamatu, kaaslaste ja/või õpetaja abiga; • kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti (40–60 sõna, 20 ortogrammi).
---	--

Õppesisu	4.klassi lõpetaja õpitulemused
<p>Arvutamine Arvude lugemine ja kirjutamine, nende esitamine üheliste, kümneliste, sajaliste, tuhandeliste, kümne- ja sajatuhandeliste summana.</p>	<ul style="list-style-type: none">• selgitab näidete varal termineid <i>arv</i> ja <i>number</i>; kasutab neid ülesannetes;• kirjutab ja loeb arve 1 000 000 piires;• esitab arvu üheliste, kümneliste, sajaliste, tuhandeliste kümne- ja sajatuhandeliste summana;• võrdleb ja järjestab naturaalarve, nimetab arvule eelneva või järgneva arvu;• kujutab arve arvkiirel;
<p>Liitmine ja lahutamine, nende omadused. Kirjalik liitmine ja lahutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none">• nimetab liitmise ja lahutamise tehte komponente (liidetav, summa, vähendatav, vähendaja, vahe);• tunneb liitmis- ja lahutamistehte liikmete ning tulemuste vahelisi seoseid;• kirjutab liitmis- ja lahutamistehte vastava lahutamistehte ja vastupidi;• sõnastab ja esitab üldkujul liitmise omadusi (liidetavate vahetuvuse ja rühmitamise omadus) ja kasutab neid arvutamise hõlbustamiseks;• sõnastab ja esitab üldkujul arvust summa ja vahe lahutamise ning arvule vahe liitmise omadusi ja kasutab neid arvutamisel;• kujutab kahe arvu liitmist ja lahutamist arvkiirel;• liidab ja lahutab peast kuni kolmekohalisi arve;• liidab ja lahutab kirjalikult arve miljoni piires, selgitab oma tegevust;

<p>Naturaalarvude korrutamise. Korrutamise omadused. Kirjalik korrutamise.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab korrutamise tehte komponente (tegur, korrutis); • esitab kahe arvu korrutise võrdsete liidetavate summana või selle summa korrutisena; • kirjutab korrutamistehtele vastava jagamistehte ja vastupidi; • tunneb korrutamistehte liikmete ning tulemuse vahelisi seoseid; • sõnastab ja esitab üldkujul korrutamise omadusi: tegurite vahetuvus, tegurite rühmitamine, summa korrutamise arvuga; • kasutab korrutamise omadusi arvutamise lihtsustamiseks; • korrutab peast arve 100 piires; • korrutab naturaalarvu 10, 100 ja 1000-ga; • arvutab enam kui kahe arvu korrutist; • korrutab kirjalikult kuni kahekohalisi naturaalarve ja kuni kolmekohalisi arve järkarvudega;
<p>Naturaalarvude jagamine. Jäägiga jagamine. Kirjalik jagamine. Arv null tehetes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab jagamistehte komponente (jagatav, jagaja, jagatis); • tunneb jagamistehte liikmete ja tulemuse vahelisi seoseid; • jagab peast arve korrutustabeli piires; • kontrollib jagamistehte tulemust korrutamise abil; • selgitab, mida tähendab “üks arv jagub teisega”; • jagab jäägiga ja selgitab selle jagamise tähendust; • jagab nullidega lõppevaid arve peast 10, 100 ja 1000-ga; • jagab nullidega lõppevaid arve järkarvudega; • jagab summat arvuga; • jagab kirjalikult arvu ühekohalise ja kahekohalise arvuga; • liidab ja lahutab nulli, korrutab nulliga; • selgitab, millega võrdub null jagatud arvuga ja nulliga jagamise võimatust;
<p>Tehete järjekord.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb tehete järjekorda sulgudeta ja ühe paari sulgudega arvavaldises; • arvutab kahe- ja kolmetehteliste arvavaldiste väärtuse;

Naturaalarvu ruut.	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab arvu ruudu tähendust, arvutab naturaalarvu ruudu; • teab peast arvude 0 – 10 ruutusid; • kasutab arvu ruutu ruudu pindala arvutamisel;
Murrud.	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab murru lugeja ja nimetaja tähendust, • kujutab joonisel murdu osana tervikust; • nimetab joonisel märgitud terviku osale vastava murru; • arvutab osa (ühe kahendiku, kolmandiku jne) tervikust;
Rooma numbrid.	<ul style="list-style-type: none"> • loeb ja kirjutab enamkasutatavaid rooma numbreid (kuni kolmekümneni), selgitab arvu üleskirjutuse põhimõtet.

Andmed ja algebra Tekstülesanded.	<ul style="list-style-type: none"> • lahendab kuni kolmetehtelisi elulise sisuga tekstülesandeid; • modelleerib õpetaja abiga tekstülesandeid; • koostab ise ühe- kuni kahetehtelisi tekstülesandeid; • hindab ülesande lahendustulemuse reaalsust;
Täht võrduses.	<ul style="list-style-type: none"> • leiab ühetehtelisest võrdusest tähe arväärtuse proovimise või analoogia teel;

Geomeetrilised kujundid ja mõõtmine Kolmnurk.	<ul style="list-style-type: none"> • leiab ümbritsevast ruumist kolmnurki ning eristab neid; • nimetab ja näitab kolmnurga külgi, tippe ja nurki; • joonestab kolmnurka kolme külje järgi; • selgitab kolmnurga ümbermõõdu tähendust ja näitab ümbermõõdu joonisel; • arvutab kolmnurga ümbermõõtu nii külgede mõõtmise teel kui ka
---	--

Nelinurk, ristkülik ja ruut.	<ul style="list-style-type: none"> • leiab ümbritsevast ruumist nelinurki, ristkülikuid ja ruute ning eristab neid; • nimetab ning näitab ristküliku ja ruudu külgi, vastaskülgi, lähiskülgi, tippe ja nurki; • joonestab ristküliku ja ruudu nurklaua abil; • selgitab nelinurga übermõõdu tähendust ja näitab übermõõtu joonisel; • arvutab ristküliku, sealhulgas ruudu, übermõõdu; • selgitab ristküliku, sealhulgas ruudu, pindala tähendust joonise abil; • teab peast ristküliku, sealhulgas ruudu, übermõõdu ning pindala valemeid; • arvutab ristküliku, sealhulgas ruudu, pindala;
Kujundi übermõõdu ja pindala leidmine	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab übermõõdu ja pindala arvutamisel sobivaid mõõtühikuid; • arvutab kolmnurkadest ja tuntud nelinurkadest koosneva liitkujundi übermõõdu; • arvutab tuntud nelinurkadest koosneva liitkujundi pindala; • rakendab geomeetria teadmisi tekstülesannete lahendamisel;
Pikkusühikud.	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab pikkusühikuid mm, cm, dm, m, km, selgitab nende ühikute vahelisi seoseid; • mõõdab igapäevaelus ettetulevaid pikkusi, kasutades sobivaid mõõtühikuid; • toob näiteid erinevate pikkuste kohta, hindab pikkusi silma järgi; • teisendab pikkusühikuid ühenimelisteks;
Pindalaühikud.	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab pindalaühikute mm², cm², dm², m², ha, km² tähendust; • kasutab pindala arvutamisel sobivaid ühikuid; • selgitab pindalaühikute vahelisi seoseid;
Massiühikud.	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab massiühikuid g, kg, t, selgitab massiühikute vahelisi seoseid; • kasutab massi arvutamisel sobivaid ühikuid; • toob näiteid erinevate masside kohta, hindab massi ligikaudu;

Mahuühikud.	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab mahuühikut liiter, hindab keha mahtu ligikaudu;
Rahaühikud.	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab Eestis käibelolevaid rahaühikuid, selgitab rahaühikute vahelisi seoseid, kasutab arvutustes rahaühikuid;
Ajaühikud.	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab aja mõõtmise ühikuid tund, minut, sekund, ööpäev, nädal, kuu, aasta, sajand; teab nimetatud ajaühikute vahelisi seoseid;
Kiirus ja kiirusühikud.	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab kiiruse mõistet ning kiiruse, teepikkuse ja aja vahelist seost; • kasutab kiirusühikut km/h lihtsamates ülesannetes;
Temperatuuri mõõtmine.	<ul style="list-style-type: none"> • loeb termomeetri skaalalt temperatuuri kraadides märgib etteantud temperatuuri skaalale; • kasutab külmakraadide märkimisel negatiivseid arve;
Arvutamine nimega arvudega.	<ul style="list-style-type: none"> • liidab ja lahutab nimega arve; • korrutab nimega arvu ühekohalise arvuga; • jagab nimega arve ühekohalise arvuga, kui kõik ühikud jaguvad antud arvuga; • kasutab mõõtühikuid tekstülesannete lahendamisel; • otsib iseseisvalt teabeallikatest näiteid erinevate suuruste (pikkus, pindala, mass, maht, aeg, temperatuur) kohta, esitab neid tabelis.

Arvutiõpetus

Õppesisu	4. klassi lõpetaja õpitulemused
<p>Teoreetilised teadmised</p> <ul style="list-style-type: none">• tabelarvutusprogramm, tabel, diagramm, tööleht;• e-kool. <p>Praktilised oskused</p> <ul style="list-style-type: none">• Interneti kasutamine (e-post, infootsing)• oskab leida ja kasutada tabelarvutusprogrammi ja tekstitöötluses õpitud võtteid;• joonistus- ja tekstitöötlusprogrammi jätkuv kasutamine;• interaktiivsete õpiprogrammide kasutamine;• e-kooli kasutajaks registreerimine;• e-kooli kasutamine.	<ul style="list-style-type: none">• leiab erinevatest teabeallikatest vajalikku teavet, rakendades selleks erinevaid teabeotsingumeetodeid: märksõnaotsing, järjestamine jm;• leiab internetist ja vajaduse korral kopeerib tekstifaili või esitluse erinevas formaadis digitaalset materjali ning töötleb seda etteantud nõuete kohaselt;• viitab ja taaskasutab internetist leitud digitaalset materjali korrektselt;• salvestab tehtud tööd kokkulepitud formaadis, ettenähtud kohta, leiab ja avab salvestatud faili uuesti, salvestab selle teise nime all;• jagab teavet erinevaid digivahendeid kasutades;• kasutab eesmärgipäraselt e-kooli;• teeb teistega koostööd etteantud keskkonnas;• arvestab digisuhtluses teabe kasutamise ja avaldamise eetilisi põhimõtteid, sobivat käitumist;• kaitseb oma digitaalset identiteeti, ei kasuta teiste inimeste identiteeti;• loob, vormindab, salvestab ning vajaduse korral prindib kokkulepitud formaatides digitaalseid materjale, järgides etteantud kriteeriume;• kasutab uute teadmiste loomiseks olemasolevat digitaalset avatud õppevara;• uut sisu luues arvestab autoriõiguse ja intellektuaalomandi kaitse häid tavasid;

	<ul style="list-style-type: none">• kaitseb oma digivahendeid, ühendab ja ühildab turvaliselt digivahendite külge erinevaid lisaseadmeid (nt mälupulk);• koostab visuaalse programmeerimiskeelega lihtsamaid programme;• ei avalda delikaatset teavet enda ja teiste kohta avalikus keskkonnas;• kirjeldab digivahendi väärkasutamisest tekkida võivaid ohte tervisele,• kirjeldab digitehnoloogia mõjusid keskkonnale;• kasutab digivahendeid sihipäraselt.
--	---

Õppesisu	4. klassi lõpetaja õpitulemused
<p>Mina ja teised</p> <p><i>Iseloom:</i> Iseloomu kirjeldav sõnavara.</p> <p><i>Välimus:</i> Esemete kirjeldamine. Riitusesemed ja värvid. Kehaosade nimetused.</p> <p><i>Enesetunne ja tervis:</i> Rõõmu ja kurbuse väljendamine.</p> <p><i>Suhted sõpradega ja lähikondsetega:</i> Enese ja kaaslase tutvustamine. Nimi, vanus, tegevusala, kool, klass, rahvus, päritolu, keel. Perekond.</p> <p><i>Ühised tegevused:</i> Tegevused sõpradega ja perega.</p> <p><i>Viisakas käitumine:</i> Tervitus ja hüvastijätt. Palumine ja tänamine. Viisakad küsimused/palved igapäevastes olukordades. Õnnesoovid. Vabandamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • teab ja kasutab teemakohast sõnavara suulises kõnes enese ja teise inimese välimuse, iseloomu kirjeldamisel; • mõistab õpitud teemal lühitekstis olulist teavet; • oskab kirjeldada ja põhjendada oma tuju; • oskab väljendada oma enesetunnet; • oskab kirjutada lühiteadet, kasutades teemakohast sõnavara; • mõistab õpitud väljendeid kuulnud ja loetud tekstis; • oskab rääkida ühistegevustest vanemate/sõbra/klassiga ning väljendada oma suhtumist; • oskab esitada kutset ja kutsele viisakalt vastata; • oskab näidise järgi kirjutada õnnitluskaarti; • mõistab kuuldu õpitud sõnavara piires;
<p>Kodu ja lähiümbrus</p> <p><i>Kodu ja kodu ümbrus:</i> Kodu ja kodu ümbruse sõnavara. Aadress.</p> <p><i>Sugulased, pereliikmete ametid:</i> Pereliikmete tutvustus.</p> <p><i>Igapäevased kodused tööd ja tegemised:</i> Päevaplaan. Meeldimine, mitte-meeldimine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • oskab kirjeldada oma korterit ja tuba; • oskab näidise järgi kirjutada lühikest kirja; • oskab kasutada õpitud sõnavara ja lausemalle; • mõistab kuulnud ja loetud lühitekstide peamist sisu; • oskab rääkida oma kodustest töödest ning väljendada nende meeldivust / ebameeldivust; • oskab koostada küsimusi ja neid esitada; • oskab kasutada õpitud lausemalle ja keelestruktuure; • mõistab kuulnud tekstides olulist teemakohast teavet; • teab ametite nimetusi; • oskab lühidalt rääkida oma pereliikmete, sugulaste ametitest;
<p>Kodukoht Eesti</p> <p><i>Eesti asukoht, sümboolika ja tähtpäevad:</i> Riigi nimi, asukoht, pealinn,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • oskab öelda Eesti riigi ja pealinna nime ning asukohta;

<p>sümboolika. <i>Linn ja maa: Õpilase elukoht.</i> <i>Eesti loodus, käitumine looduses: Ilm: Aastaajad. Koduloomad.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • oskab esitada lühikest äraõpitud teksti; • oskab õpitavas keeles nimetada olulisi Eestiga seotud sümboleid; • oskab kirjutada lühiteksti Eesti kohta (nt e-kirja või postkaarti). • oskab lühidalt kirjeldada oma kodukohta; • oskab nimetada linna- ja maaelule omaseid tegevusi; • mõistab kuulnud teksti ja leiab küsitud teabe; • oskab kirjeldada oma lähedaste tegevust kodukohaga seotult (elukoht, töökoht – õed-vennad, vanemad, vanavanemad); • oskab nimetada aastaaegu, neid iseloomustavaid omadussõnu; koduloomi, neid kirjeldavaid omadussõnu; • oskab saadud info põhjal teha sõnalist kokkuvõtet.
<p>Riigid ja nende kultuur <i>Sümboolika, tähtpäevad ja kombed ning tuntumad sündmused riikides, kus kõneldakse õpitavat keelt: õpitavat keelt kõnelevate riikide nimed. Linnad, asukoht kaardil.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • teab riike, kus kõneldakse õpitavat keelt, teab ja oskab kaardil näidata mõnda linna nendes riikides; • tunneb nende riikide olulist sümboolikat (sh lipp, rahvuslill, -loom, tüüpiline muusikariist, unikaalne ehitis või monument); • suudab lühikest teksti häälega ja arusaadavalt lugeda; • oskab lühidalt kirjeldada mõnda tüüpilist tähtpäeva; • saab aru lihtsast piltidega meisterdamisjuhendist;
<p>Igapäevaelu, õppimine ja töö <i>Kodused toimingud: Päevaplaan. Lihtsad tegevused ja nendega seotud vahendid. Sünnipäev. Kingitused.</i> <i>Söögikorrad: Söögid, joogid. Maitset. Lemmiksöök, lemmikjook.</i> <i>Hügieeniharjumused: Igapäevahügieen.</i> <i>Turvaline liiklemine: Liiklusvahendid, sildid, teeviidad.</i> <i>Tee küsimine ja juhatamine: Hooned.</i> <i>Poeskäik: Igapäevased tarbeasjad ja toiduained. Sisseostude tegemine</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab lihtsaid teemakohaseid küsimusi ja oskab neile vastata; • oskab nimetada nädalapäevi, hommik/lõuna/õhtu, kellaage; • oskab rääkida lihtsatest igapäevastest tegevustest ning nendega seotud vahenditest; • oskab kirjutada lühikest ja lihtsat teadet, lühisõnumit; • saab aru, kui keegi palub igapäevastes olukordades midagi teha ning toimib vastavalt; • oskab nimetada sööke, jooke, oma lemmiksööki ja –jooki; • oskab väljendada meeldimist ja mittemeeldimist;

<p>toidukaupluses ja turul. Kauba eest tasumine. <i>Arsti juures käimine:</i> Kehaosad. <i>Kool ja klass:</i> Klassi sisustus. Kooliruumid. <i>Koolipäev, õppeained:</i> Päevakava. Õppeained. Koolitarbed. Tunniplaan. Õpetajad. <i>Ametid:</i> Tuntumad ametid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • oskab moodustada küsimusi ja sarnastele küsimustele asjakohaselt vastata; • saab aru siltidest ja teeviitadest; • oskab nimetada lihtsamaid liiklusvahendeid; • mõistab teemakohastes vestlustes olulist teavet (nt kui kaua läheb jalgsi ujulasse); • oskab nimetada erinevaid hooneid; • saab aru lihtsatest juhistest; • oskab kaaslast kutsuda kinno, raamatukokku, ujulasse jms; • oskab nõustuda ja keelduda; • oskab nimetada igapäevaseid tarbeasju ja toiduaineid; • oskab leida infotahvlitelt talle vajalikku teavet (nt kaupluse lahtiolekuajad); • saab aru ja oskab öelda hinda ja kogust; • oskab rääkida oma eelistustest; • saab aru lühikestest töökäskudest tunnis ja käitub vastavalt; • oskab nimetada õppeaineid, koolitarbeid, isikuid ja kooliruumid; • oskab lühikeste lausetega kirjeldada oma kooli, klassi ja päeva; • oskab väljendada oma arvamust, mitteamusaamist ja paluda kordamist, selgitust; • oskab nimetada kehaosi; • oskab väljendada lihtsamaid kaebusi, miks on vaja arstiabi; • mõistab kuulamisel teemakohast sõnavara ja küsitud teavet; • oskab nimetada tuntumaid ametid ja nendega seotud tegevusi; • oskab kasutada varemõpitud sõnavara/lausemalle teemakohastes lühikirjeldustes;
<p>Vaba aeg <i>Huvid ja erinevad vaba aja veetmise viisid:</i> Enda huvid ja lemmiktegevused. Tegevused erinevatel aastaegadel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • oskab lühikeste ja lihtsate lausetega rääkida oma ja teiste vaba aja tegevustest; • oskab koostada lühiteksti, kasutades õpitud sõnavara ja

	<p>keelendeid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab lühitekstides teemakohast olulist teavet;
<p>Keeleteadmised Lauseõpetus: õigekiri õpitud sõnavara piires; sõnajärg jaatavas , eitavas, küsivas lauses; rindlaused; suur ja väike algustäht (kuud, nädalapäevad, keeled, riigid); kirjavahemärgid (punkt, koma, küsi- ja hüüumärk, ülakoma); Tegusõna: põhi- ja abitegusõnad; modaaltegusõna can isikuline tegumood (<i>Present Simple</i>). Nimisõna: ebareeglipärane mitmus (<i>man/men, tooth/teeth</i>); aluse ja öeldise ühildumine; umbmäärane ja määrav artikkel+loendamatu nimisõna; artikli puudumine; enam kasutatavad väljendid artiklitega ja ilma (<i>go home, have a headache, go to the theatre</i>). Omadussõna: omadussõnade võrdlusastmed; omadussõnade võrdlemine (<i>as...as, more... than</i>). Asesõnad: umbmäärased asesõnad <i>some, any</i>. Eessõna: aja-, koha- ja viisimäärustes esinevad eessõnad; enam kasutatavad eessõnalised väljendid (<i>next to, in the middle</i>). Arvsõna: põhi- ja järgarvud; kuupäevad, aastaarvud. Määrsõna: sagedusmäärsõnad <i>always, never, sometimes, often, usually</i>; järjestavad määrsõnad: <i>next, then, before, after</i>. Sõnatuletus: arvsõna tuletusliited (<i>-teen, -ty</i>); nimisõna tuletusliited (<i>-er, -or</i>).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • õpilane kasutab küll õigesti mõningaid lihtsaid tarindeid, kuid teeb sageli vigu grammatika põhivaras (nt ajab segi ajavormid või eksib aluse ja öeldise ühildumisel); siiski on enamasti selge, mida ta väljendada tahab; • õpilane oskab õpitud fraase ja lauseid ümber kirjutada (ärakiri); • õpilane koostab lühikesi lauseid õpitud mallide alusel; • õpilane oskab täita lihtsat küsimustikku; • õpilane kasutab lause alguses suurtähte ja lause lõpus õiget kirjavahemärki.
<p>Arvutiõpetus Osalemine eTwinningu projektis: Twinspace, erinevad töövahendid, e-turvalisus, autoriõigus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • õpilane suhtleb partneritega Twinspace'i kaudu; • õpilane teeb koostööd; • õpilane annab tagasisidet tehtud tööle; • õpilane järgib e-turvalisuse ja autoriõiguse põhimõtteid.

Õppesisu	4. klassi lõpetaja õpitulemused
<p>Mina ja teised. Iseloom, välimus, enesetunne ja tervis. Iseenda ja kaaslaste tutvustamine.</p> <p>Kodu ja lähiümbus. Kodu ja koduümbruse kirjeldamine. Avalikud kohad.</p> <p>Eesti. Eesti geograafiline asukoht. Riigi- ja rahvussümboolika. Eesti loodus, ilm, käitumine looduses.</p> <p>Riigid ja nende kultuur. Euroopa riigid – Eesti naaberriigid: pealinnad, põhirahvused, keel, kultuuritavad, huvipakkuvad paigad, muuseumid; eakohased aktuaalsed ühiskondlikud teemad.</p> <p>Igapäevaelu. Õppimine ja töö. Avalikud asutused. Turvaline liiklemine. Tee küsimine ja juhatamine. Poes käik, arsti juures käimine.</p> <p>Vaba aeg. Kooliväliline tegevus; hupid; laagrid; lugemiseelistused; perepuhkus; aastaajad ja puhkus; spordialad ja sportlikud tegevused.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • oskab tervitada, hüvasti jätta, tänada; • kirjeldab ja tutvustab nii suuliselt kui kirjalikult lihtsal viisil (lihtsate sidesõnadega seotud lihtfraasid ja –laused) ennast ja teist inimest, kodu ja koduümbrust, Eestit, elutingimusi ja igapäevatoiminguid, õpitud riike; • edastab suures osas mõistetavalt lühikesi ettevalmistatud teateid õpitud teemadel; • loeb ette lühikest õpitud sõnumit; • esitab peast päheõpitud luuletust; • mõistab selgelt ja aeglaselt hääldatud fraase ja väljendeid, mis seostuvad esmase isiku- ja pereteabega, sisseostudega, liiklemisega, kodukohaga, kooliga jt õpitud teemadega; • mõistab lühikesi, lihtsaid ja selgelt esitatud juhiseid; • koostab lühikese ja lihtsa meilisõnumi; • mõistab igapäevaseid silte avalikes kohtades: tänaval, koolis jm; • mõistab lihtsaid juhiseid igapäevaste seadmete kasutamiseks (mobiiltelefon, elektroonikaseadmed jm), kasutades mõistmiseks sõnaraamatut; • suudab tabada animafilmi põhisündmusi; • juhatab teed; • oskab teha lihtsamaid oste, sõnastada oma soove ja küsida hinda.
<p>Keeleteadmised Hääldus: lühikese ja pika hääliku eristamine; raskete häälikute (õ,ä,ö,ü,e) ja häälikuühendite (ei, äi jne) hääldamine (nt süüa, käia); lühikese lahtise esisilbi hääldus (nt kala, mina); silbitamine; liitsõnade</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab üksikuid äraõpitud tarindeid ja lausemalle, kuid neiski tuleb ette vigu;

<p>hääldamine; võõrsõnade hääldamine.</p> <p>Lauseõpetus: lihtlause laiendamine; liitlause sidesõnadega ja, ning, et, aga, kuid jt; lauselõpumärgid.</p> <p>Tegusõna: tegusõna isikulõpud; tegusõna muutmine kindla kõneviisi olevikus ja lihtminevikus (kontekstis); käskiva kõneviisi ainsuse ja mitmuse 2.isik; jaatav ja eitav kõne.</p> <p>Nimisõna: tekstides esinevad käändevormid; käänete kasutamine õpitud sõnavara piires (kontekstis, võrdlevalt emakeelega).</p> <p>Omadussõna: ühildumine nimisõnaga ainsuse ja mitmuse nimetavas (kontekstis).</p> <p>Asesõna: isikulised asesõnad (ka lühivormide kasutamine), näitavad asesõnad (see, need), küsivad asesõnad (kes? mis? jt).</p> <p>Arvsõna: põhiarvud 1-100; järgarvsõna, põhi- ja järgarvsõnade olulised käändevormid.</p> <p>Muutumatud sõnad: kaassõna (all, peal, juures, ees, taga, ääres, kõrval); määrsõna – sagedased koha-, aja- ja viisimäärsõnad; sidesõna (ja, et, aga jt).</p> <p>Sõnamoodustus: liitsõnad, liited –lane, -ke, -ki, -gi.</p> <p>Õigekiri: tähestik ja tähtede ühendamine; häälikute pikkuse kajastumine kirjas; sõnade poolitamine; liitsõnade õigekiri; k, p, t õigekiri; i ja j õigekiri; otsekõne kirjavahemärgid; kirjavahemärgid sidesõnade sest, kui jt ees; pärisnimede õigekiri.</p>	<ul style="list-style-type: none">• oskab juhendamisel lõpetada lauseid ja fraase;• oskab teha ära kirja tahvlilt ja õppematerjalidest;• kirjutab õigesti harjutuste, mõistatuste, ristsõnade jt ülesannete lahendamiseks vajalikke sõnu.
--	---

Õppesisu	4. klassi lõpetaja õpitulemused
<p>Maailmaruum Päike ja tähed. Tähistaevas. Tähtkujud. Suur Vanker ja Põhjanaan. Galaktikad. Astronoomia. Päikesesüsteem</p> <p>Praktilised tööd ja IKT rakendamine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mudeli valmistamine Päikese ja planeetide suuruse ning omavahelise kauguse kujutamiseks. 2. Öö ja päeva vaheldumise mudeldamine. 3. Maa tiirlemise mudeldamine. <p>Tähistaevas vaatlused. Põhjanaanala leidmine tähistaevas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb huvi maailmaruumi ehituse vastu; • märkab tähistaevas ilu; • nimetab Päikesesüsteemi planeedid; • kirjeldab joonise põhjal Päikesesüsteemi ehitust; • kirjeldab praktilise töö tulemusena loodud mudeli põhjal Päikese ning planeetide suhtelisi suurusi ja omavahelisi kaugusi; • mudeldab Kuu tiirlemist ümber Maa; • mudeldab Maa tiirlemist ümber Päikese; • mudeldab Maa pöörlemist ning põhjendab gloobuse ja valgusti (taskulambi) abil öö ja päeva vaheldumist Maal; • kirjeldab tähtede asetust galaktikas; • teab, et Päikesesüsteem asub galaktikas nimega Linnutee; • jutustab müüti Suurest Vankrist; • leiab taevafääril ja taevakaardil Suure Vankri ja Põhjanaanala ning määrab põhjasuuna; • teab, et astronoomid uurivad kosmilisi kehi; • eristab astronoomiat kui teadust ja astroloogiat kui inimeste uskumist; • leiab eri allikaist infot maailmaruumi kohta etteantud teemal, koostab ja esitab ülevaate.
<p>Planeet Maa Gloobus kui Maa mudel. Maa kujutamine kaartidel. Erinevad kaardid. Mandrid ja ookeanid. Suuremad riigid Euroopa kaardil.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • huvitub Maal toimuvatest loodusprotsessidest, nende toimumise põhjustest ja tagajärgedest; • kirjeldab gloobust kui Maa mudelit: kuju, pöörlemine, leppemärkide tähendus;

<p>Geograafilise asendi iseloomustamine. Eesti asend Euroopas. Looduskatastroofid: vulkaanipursked, maavärinad, orkaanid, üleujutused.</p> <p>Praktilised tööd ja IKT rakendamine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gloobuse kui Maa mudeli valmistamine. 2. Õpitud objektide kandmine kontuurkaardile. <p>Erinevate allikate kasutamine info leidmiseks ja ülevaate koostamiseks looduskatastroofide kohta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • teab, mida tähendab väljend „poliitiline kaart“; • nimetab riigi geograafilise asendi tunnused; • iseloomustab maailma poliitilise kaardi järgi etteantud riigi, sh Eesti geograafilist asendit; • leiab atlase kaardilt kohanimede registri järgi tundmatu koha; • kirjeldab vulkaanipurset (tuhapilv, mürgised gaasid, laavavoolud) ja sellega kaasnevaid ohtusid loodusele, sh inimesele. Teab, et Maa sisemuses on piirkondi, kus kivimid pole kõvad. • toob näiteid erinevate looduskatastroofide kohta ning iseloomustab nende mõju loodusele ja inimeste tegevusele.
--	--

<p>Elu mitmekesisus Maal Organismide mitmekesisus: ühe- ja hulkraksed organismid. Organismide eluavaldused: toitumine, hingamine, paljunemine, kasvamine, arenemine, reageerimine keskkonnatingimustele. Elu erinevates keskkonnatingimustes. Elu areng Maal.</p> <p>Praktilised tööd ja IKT rakendamine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Erinevate rakkude vaatlemine ja võrdlemine. 2. Raku mudeli ehitamine või uurimine multimeedia materjalide abil. 3. Seemnete idanemise uurimine erinevates keskkonnatingimustes. 4. Taimede ja loomade kohanemise uurimine muutuvates keskkonnatingimustes. <p>Organismide eluavalduste uurimine looduses.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb huvi loodusteaduste õppimise vastu; • märkab looduse ilu ja erilisust, väärtustab bioloogilist mitmekesisust; • märkab elusolendite eluavaldusi ja arvestab neid oma igapäevaelus; • oskab kasutada valgusmikroskoopi; • selgitab ühe- ja hulkraksete erinevust; • nimetab bakterite eluavaldusi ning tähtsust looduses ja inimese elus; • võrdleb taimede, loomade, seente ja bakterite eluavaldusi; • toob näiteid taimede ja loomade kohastumise kohta kõrbes, vihmametsas, mäestikes ning jäävööndis; • teab, et kõik organismid koosnevad rakkudest; • teab, et keskkonnatingimused erinevad Maal; • nimetab organismide eluavaldused.
---	--

<p>Inimene Inimese ehitus: elundid ja elundkonnad. Elundkondade ülesanded. Organismi terviklikkus. Tervislikud eluviisid. Inimese põlvnemine. Inimese võrdlus selgroogsete loomadega. Taimed, loomad, seened ja mikroorganismid inimese kasutuses.</p> <p>Praktilised tööd ja IKT rakendamine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ülevaate koostamine inimese seosest ühe taime-, looma-, seeneliigi või bakterirühmaga. 2. Menüü analüüsimine, lähtudes tervisliku toitumise põhimõtetest. 	<ul style="list-style-type: none"> • väärtustab inimest ja tema vajadusi ning tervislikke eluviise; • mõistab, et inimene on looduse osa ning tema elu sõltub loodusest; • toimib keskkonnateadliku tarbijana ning väärtustab tervislikku toitu; • kirjeldab inimese elundkondade ülesandeid ja talitluse üldisi põhimõtteid ning vastastikuseid seoseid; • seostab inimese ja teiste organismide elundeid nende funktsioonidega; • võrdleb inimest selgroogsete loomadega; • analüüsib lihtsa katse või mudeli järgi inimese elundi või elundkonna talitust; • toob näiteid taimede, loomade, seente ja bakterite tähtsuse kohta inimese elus; • põhjendab tervisliku eluviisi põhimõtteid ning koostab tervisliku päevamenüü; • nimetab inimese elundkondade tähtsamaid elundeid; • teab, et inimene ja tema eellased kuuluvad loomariiki • teab, et paljude loomade ja inimese ehituses on sarnaseid jooni; • teab erinevate elusorganismide tähtsust inimese elus.
---	---

Õppesisu	4. klassi lõpetaja õpitulemused
<p>Teadmised spordist ja liikumisviisidest Kehalise aktiivsuse tähtsus tervisele; kehaline aktiivsus kui tervisliku eluviisi oluline komponent. Spordialade/liikumisviiside oskussõnavara. Õpitavate spordialade põhilised võistlusmäärused. Ausa mängu põhimõtted spordis. Käitumine spordivõistlustel ja tantsuüritustel. Ohutus- ja hügieenireeglite järgimise vajalikkus liikudes, sportides ning liigeldes. Ohutu, ümbrust säästev liikumine harjutuspaikades ja looduses. Ohtude vältimine; teadmised käitumisest ohuolukordades. Lihtsad esmaabivõtted. Teadmised iseseisvaks harjutamiseks: soojendusharjutuste ja rühiharjutuste sooritamise; oma kehaliste võimete treenimine. Teadmised spordialadest/liikumisviisidest, suurvõistlused ja/või üritused Eestis ning maailmas, tuntumad Eesti ja maailma sportlased jms.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab kehalise aktiivsuse ja hea rühi tähtsust tervisele, kirjeldab kehalise aktiivsuse rolli tervislikus eluviisis ning oma kehalist aktiivsust/liikumisharrastust; • tunneb õpitud spordialade/tantsustiilide oskussõnu, kasutab neid sündmuste kirjeldamisel; järgib ausa mängu põhimõtteid. • oskab käituda spordivõistlustel ja tantsuüritustel; • mõistab ohutus- ja hügieeninõuete tähtsust ning järgib neid kehalise kasvatus tundides ja tunnivälises tegevuses; teab, kuidas vältida ohuolukordi liikudes, sportides ja liigeldes ning mida teha õnnetusjuhtumite ja lihtsamate sporditraumade korral; • suudab iseseisvalt sooritada üldarendavaid võimlemisharjutusi ja rühiharjutusi; oskab sportida/liikuda koos kaaslastega, jagada omavahel ülesandeid, kokku leppida mängureegleid jne; • oskab sooritada kehaliste võimete teste ja annab (võrreldes varasemate testidega) hinnangu oma tulemustele; valib õpetaja juhtimisel harjutusi oma kehalise võimekuse arendamiseks ning sooritab neid; • valdab teadmisi õpitud spordialadest/liikumisviisidest, nimetab Eestis ja maailmas toimuvaid suurvõistlusi, tuntud sportlasi ja võistkondi.
<p>Võimlemine Rivi- ja korraharjutused: ümberrivistumised viirus ja kolonnis. Rühiharjutused: kehatüve lihaseid treenivad ja sirutusoskust kujundavad harjutused. Põhivõimlemine: harjutuste kombinatsioonid saatelugemise ja/või muusika saatel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • sooritab põhivõimlemise harjutuskombinatsiooni saatelugemise või muusika saatel; • hüpleb hüpitsat ette tiirutades paigal ja liikudes; • kasutab erinevaid haardeid ja hoideid rippes;

<p>Kõnni-, jooksu- ja hüplemisharjutused: hüplemine hüpitsa tiirutamisega ette paigal ja liikumisel.</p> <p>Rakendusvõimlemine: käte erinevad haarded ja hoided rippes; upp-ja kinnerripe.</p> <p>Akrobaatika: trel ette ja taha, kaarsild (T), juurdeviivad harjutused kätelseisuks.</p> <p>Tasakaaluharjutused: harjutuste kombinatsioonid võimlemispingil.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • sooritab harjutuskombinatsiooni akrobaatikas ning võimlemispingil.
<p>Kergejõustik</p> <p>Jooks. Erinevad jooksharjutused: põlve- ja sääretõstejooks. Pendelteatejooks. Kiirjooks stardikäsklustega. Kestvusjooks. Maastikujooks.</p> <p>Hüpped. Mitmesugused hüppe- ja hüplemisharjutused. Kaugushüpe paku tabamisega. Kõrgushüpe üleastumistehnikaga.</p> <p>Visked. Viskeharjutused: täpsusvisked vertikaalse märklaua pihta. Pallivise paigalt ja neljasammu hooga.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • sooritab õige teatevahetuse ringteatejooksus; • sooritab kaugushüppe paku tabamisega ja üleastumistehnikas kõrgushüppe; • sooritab hoojooksult palliviske; • jookseb kiirjooksu stardikäsklustega; • jookseb järjest 9 minutit.
<p>Liikumis- ja sportmängud</p> <p>Palli hoie, palli põrgatamine ja söötmine liikumisel.</p> <p>Korv-, jalg- ja võrkpalli ettevalmistavad liikumismängud; teatevõistlused pallidega.</p> <p>Rahvastepalli erinevad variandid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • sooritab sportmänge ettevalmistavaid liikumismänge ja teatevõistlusi palliga; • mängib reeglite järgi rahvastepalli ning aktsepteerib kohtuniku otsuseid; • sooritab sammudelt viske korvile korvpallis; • sooritab palli söötmise ja peatamise jalapöia siseküljega jalgpallis; • mängib kaht kooli valitud sportmängu lihtsustatud reeglite järgi ja/või sooritab õpitud sportmängudes õpetaja poolt koostatud kontrollharjutust.
<p>Talialad</p> <p>Suusatamine. Pöörded paigal.</p> <p>Õpitud tõusu-, laskumis- ja sõiduvõiside kordamine.</p> <p>Vahelduvtõukeline kahesammuline astesamm-tõusuvõis.</p> <p>Põikilaskumine. Laskumine põhi- ja puhkeasendis.</p> <p>Astepööre laskumisel. Ebatasasuste ületamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • suusatab uisustiiliga, paaristõukelise ühesammulise sõiduvõisiga, vahelduvtõukelise kahesammulise sõiduvõisiga ja paaristõukelise kahesammulise uisusamm-sõiduvõisiga; • sooritab laskumise põhi- ja puhkeasendis; • sooritab erinevaid pöörded paigal;

<p>Sahkpidurdus. Mängud suuskadel. Uisutamine: Käte ja jalgade töö täiustamine uisutamisel. Sahkpidurdus. Mängud uiskudel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • läbib järjest suusatades 3 km distantsi; • sooritab uisutades ülejalasõitu vasakule ja paremale; • kasutab uisutades sahkpidurdust;
<p>Tantsuline liikumine Ruumitaju arendavad liikumised. Rütmitunnet ja koordinatsiooni arendavad tantsukombinatsioonid. Sise- ja välissõõr. Ahelsõõr. Polkasamm. Ruutumba põhisamm. Liikumise alustamine ja lõpetamine, hoog ja pidurdamine. Eesti rahva- ja seltskonnatantsud, ka paarilise vahetusega. Poiste ja tüdrukute vahelduvtegevused. Loovtantsu põhielement keha. Tantsupidude traditsioon. Riietus, rahvarõivad. Rühma koostöö tantsimisel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tantsib õpitud paaris- ja rühmatantse, sh Eesti ja teiste rahvaste tantse; • tunneb tantsualast oskussõnavara; • kasutab eneseväljendamiseks loovliikumist.
<p>Orienteerumine Orienteerumine ruumis ja vabas looduses tuttava objekti plaani järgi. Orienteerumine silmapaistvate loodus- ja tehisobjektide järgi etteantud piirkonnas. Ohutu liikumine erinevatel pinnasetüüpidel. Orienteerumismängud.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • oskab orienteeruda kaardi järgi; • teab põhileppemärke; • orienteerub etteantud või enda joonistatud tuttava objekti plaani ning silmapaistvate loodus- või tehisobjektide järgi etteantud piirkonnas; • arvestab liikumistempot valides erinevaid pinnasetüüpe, reljeefivorme ja takistusi; • oskab mängida orienteerumismänge plaani järgi.
<p>Ujumine Ohutusnõuded ning kord basseinides ja ujumispaiakades. Hügieeninõuded ujumisel. Veega kohanemise harjutused. Rinnuli- ja seliliujumine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ujub rinnuli ja selili asendis kokku 150 meetrit; • sukeldub vees, hõljub vee pinnal; • hindab adekvaatselt oma võimeid vees; • rakendab eakohaseid veeohutuslaseid oskusi.

Kunst

1 tund nädalas, kokku 35 tundi

Õppesisu	4. klassi lõpetaja õpitulemused
<p>Uurimine, avastamine, ideede arendamine Uurimuslik ja loov koostöö. Teoste esitlemine, valikute põhjendamine. Kujutamine, väljendamine, kujundamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine. Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Värv kui väljendusvahend. Liikumise kujutamine. Tehnikate loov kasutamine, segatehnikad. Realistlikkus ja abstraktsus kunstis.</p>	<ul style="list-style-type: none">• tunnetab oma huvisid ja võimeid;• visandab ja kavandab;• on valmis katsetama uusi tehnikaid, sh digitaalseid;• mõistab erinevate teoste sõnumeid ja eesmärki, uurib ja analüüsib neid (k.a. reklaam ja meedia);• võrdleb kaasaja ja mineviku kultuurinähtusi;• segab värve uute toonide saamiseks;• väljendab värvide abil meeleolu, kujutab aastaaegu, ööpäeva osi.
<p>Pildiline ja ruumiline väljendus Kunstiteoses sisulise ja vormilise eristamine. Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit. Ümbrus Erinevad majad linnas ja maal. Loodus. Taevas. Asjad Esemete suurussuhted. Ühe eseme erinevate osade suhe. Pöördkehad jt mahulised esemed. Inimene Inimesed tegevuses, nägu ja meeleolu. Lihtsad proportsioonireeglid, peamised näoproportsioonid. Inimese liikumisasendid. Geomeetria Geomeetriliste kujundite kasutamine loomade kujutamisel.</p>	<ul style="list-style-type: none">• oskab pildil välja tuua dominant; • oskab märgata ja kujutada esemeid õigetes suurusuhetes;• saavutab pildil erinevate osade tasakaalu;• oskab kujutada loodusobjekte, hooneid linnas ja maal;• oskab kujutada taevast;• oskab kujutada õhuperspektiivi;• kujutab elusolendeid liikumises;• tunneb inimese näo proportsioonide kujutamise lihtsamaid reegleid;• kujutab ruumilisi esemeid;• oskab kasutada loomade kujutamisel geomeetrilisi kujundeid.

<p>Disain ja keskkond. Probleemipõhine lähteülesanne. Trükiste, filmide, arvutimängude, koomiksitate ja reklaamide pildikeele ning graafilise disaini kujundusvõtete uurimine ja kriitiline võrdlemine. Keskonnasõbralik ja loov disain inimese teenistuses.</p> <p>Märk Liiklusmärkide analoogial põhinev uute märkide kujundamine. Märk kui stilisatsioon, piltkiri.</p> <p>Kiri (Trüki-) tähtede kujundamine. Šrifti ja pildi sidumine tervikuks.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uurib disainilahendusi ja leiutab ise; • oskab märgata disainielemente ümbritsevas; • kasutab piltkirja; • seob šrifti pildiga; • oskab kujundada trükitähti (oma nimetähed, plakati kiri jne).
<p>Meedia ja kommunikatsioon Foto, digitaalgraafika, video ja animatsiooni kasutamine lähiümbruse uurimisel. Kunstiteoste, arvutimängude, filmide, reklaamide jne vaatlemine, nende üle arutlemine, kirjeldamine, eelistuste põhjendamine. Liikumisillusiooni teke. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Ruumilisus pildil, fotol, filmis. Inimene ja tema tegevused. Ilmastiku-nähtuste jäädvustamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab visuaalkultuuri tundmaõppimiseks teatmeteoseid ja IKT vahendeid; • käitub virtuaalmaailmas eetilisel.
<p>Kunstikultuur Kunstiteose analüüs. Erinevad mineviku ja nüüdiskunst tuntumad teosed Eestis ja mujal maailmas, kultuuride iseärasused. Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.</p> <p>Eesti ja maailm Teosed, kus värvil on suur roll. Maailmakuulsad kunstiteosed.</p> <p>Rahvakunst Ornament, tikandi motiivid, puidust esemete kaunistusvõtteid. Taluarhitektuur.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • teab kunstigaleriide ja muuseumide otstarvet; • oskab kunstiteost vaadelda ja analüüsida; • teab rahvuslike esemete lihtsamaid kaunistusvõtteid.

<p>Materjalid, tehnikad Visandamine ja kavandamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Ruumilise kompositsiooni, mudeli või maketi valmistamine. Digitaalsete tehnikate katsetamine.</p> <p>Maal Akrüül jt kattevärvide. Monokroomne maalimine). Segatehnikad.</p> <p>Skulptuur Pehmed materjalid nt savi või saepurumass, plastiliin. Papier-mache vms. Materjalide kombineerimine.</p> <p>Graafika Faktuurpilt, materjalitrükk. Heledusastmed värvipliiatsitega. Papitrükk. Mustritega pinnakatmine.</p>	<ul style="list-style-type: none">• arendab teadlikult oma võimeid ja isikupära. hindab originaalsust;• katsetab erinevaid lahendusvariante, selgitab valikuid;• teadvustab kunsti rolli ühiskonnas, seost teiste kultuurinähtuste, teaduse, tehnika ja meediaga;• uurib nüüdiskunsti nähtusi, oskab arutleda nende väljendusvahendite, sõnumite, esteetilisuse, eetilise jne. üle;• mõistab disaini kui protsessi;• oskab kasutada erinevaid tehnikaid;• rakendab loovust etteantud teema väljendamiseks;• maalib ühe värvi eri varjundeid segades.
--	---

Muusika

2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

Õppesisu	4. klassi lõpetaja õpitulemused
Laulmine	<ul style="list-style-type: none">• laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;• seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega c–c1;• rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;• laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;• laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Püha öö” (F. Gruber);• laulab peast õpetaja poolt valitud laule: „Sügis“ (R. Rannap), „Soe tee kamina ees“ (K. Sillamaa) või „Tabatinna“ (R. Pajusaar) või „Talvehommik“ (J. Aavik), „Kevadele“ (W. A. Mozart).
Pillimäng	<ul style="list-style-type: none">• kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinato’des;• rakendab musitseerides plokkflöödi mänguvõtteid;• seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;• kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi, väljendab muusika sisu ja meeleolu.
Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none">• tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;• tantsib eesti laulu- ja ringmänge.
Omalooming	<ul style="list-style-type: none">• loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>’sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;

	<ul style="list-style-type: none"> • loob tekste (regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne); • kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; • kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni; • kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit; • tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi; • iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara; • teadvustab autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.
<p>Muusikaline kirjaoskus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab allolevate heliväljenduste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: <ul style="list-style-type: none"> • mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides; • kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega; • mõistab viulivõtme ja absoluutsete helikõrguste c–c1 tähendust ning kasutab neid musitseerides; • mõistab duur-, moll-helilaadi tähendust ning kasutab neid

	<p>musitseerides;</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas; • eeltakt, viulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused, toonika ehk põhiheli; • vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon; • tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid); • tempo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo;
Õppekäigud	<ul style="list-style-type: none"> • arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; • kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

Tööõpetus

1 tund nädalas, kokku 35 tundi aastas)

Õppesisu	4. klassi lõpetaja õpitulemused
TEHNOLOOGIA Tehnoloogia igapäevaelus Tehnoloogia olemus (tehnoloogia meie igapäevaelus, tehnoloogia definitsioon, tehnoloogia muutused ajas). Tehnoloogiline kirjaoskus ja selle vajalikkus. Ohutustehniline instrueerimine, juhised õppetöökojas töötamiseks.	<ul style="list-style-type: none">• mõistab tehnoloogia olemust ja väärtustab tehnoloogilise kirjaoskuse vajalikkust igapäevaelus;• valmistab praktilise tööna töötavaid mudelid;• teadvustab ja järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid, oskab õppetöökojas käituda.
Disain ja joonestamine Eskiis. Lihtsa toote kavandamine.	<ul style="list-style-type: none">• selgitab eskiisi vajalikkust ja toote kavandamist.
Materjalid ja nende töötlemine Materjalide liigid (kartong, looduslikud materjalid, jääkmaterjalid, nahk, puit ja metall) ja nende omadused. Materjalide töötlemisviisid (märkimine, lõikamine, saagimine, lihvimine, viimistlemine).	<ul style="list-style-type: none">• tunneb puitu ja metalle, nende mõningaid omadusi ja töötlemisviise;• valmistab erinevatest materjalidest mitmesuguseid lihtsaid tooteid ja mänguasju.• kasutab materjali säästvalt.
KODUNDUS Töö organiseerimine ja hügieen Isikliku hügieeni nõuded köögis töötamisel. Ohutus. Nõude pesemine käsitsi ja masinaga, köögi korrashoid. Jäätmete sorteerimine. Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine, hooliv ja arvestav käitumine. Toidu valmistamine Retsept. Mõõdühikud.	<ul style="list-style-type: none">• teadvustab hügieenireeglite järgimise vajadust köögis töötamisel;• järgib töötamisel ohutusnõudeid, hoiab korras oma töökoha;• tunneb jäätmete hoolimatust käitlemisest tulenevaid ohte keskkonnale ning enda võimalusi jäätmete kesk-konnasõbralikule käitlemisele kaasaaitamiseks;

	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab mõõdunõusid ja kaalu; • valmistab lihtsamaid tervislikke toite.
<p>Lauakombed Lauakombed ning lauakatmise tavad ja erinevad loomingu- ja võimalused. Lauapesu, - nõud ja – kaunistused. Sobivate nõude valimine toidu serveerimiseks.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • katab vastavalt toidukorrale laua, valides ja paigutades sobiva lauapesu, -nõud, ja –kaunistused; • peab kinni üldtuntud lauakommetest.
<p>Toiduainete külmtöötlemine Töövahendid köögis. Ohutus. Toiduainete eeltöötlemine ja külmtöötlemine. Toiduainete lühiajaline säilitamine. Võileivad.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • valib töövahendid vastavalt töö eesmärgile ning kasutab neid ohutusnõudeid arvestades; • hindab grupi töötulemust; • teab väljendite “kõlblik kuni ...” ja “parim enne ...” tähendust.
<p>KÄSITÖÖ Tikkimine Töövahendid ja sobivad materjalid. Üherealised pisted. Töötamine suulise juhendamise järgi. Töötamine tööjuhendi järgi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hindab oma töö korrektsust ja esteetilisust; • töötab iseseisvalt lihtsama tööjuhendi järgi; • kasutab tekstiileseme kaunistamisel üherealisi pisteid.
<p>Õmblemine Riidest pehme mänguasja õmblemine. Lõike järgi riide lõikamine. Töötamine suulise juhendamise järgi. Töötamine tööjuhendi järgi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • valib tööks sobiva riide; • lõikab detailid välja lõike järgi; • õmbleb eesnöelapistes mänguasja kokku; • topib mänguasja vatiini täis; • kujundab mänguasja välimuse, lisades tikandit või nõöpe.
<p>Materjalid Tekstiilkiudained. Looduslikud kiud, nende saamine ja omadused. (Lambavill).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab looduslike kiud-ainete saamist ja põhiomadusi.
<p>Silmuskudumine Silmuste loomine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • koob parempidises koes nõutud suurusega ristkülikukujulise lapi; • leiab iseseisvalt lahendeid ülesannetele ning probleemidele;

Parempidiste silmuste kudumine.

- kavandab ning valmistab omandatud töövõtete baasil väikesemahulisi käsitööesemeid;
- järgib töötamisel ohutusnõudeid, hoiab korras töökoha.